

INGLIZ TILI LEKSIKASINI O'QITISHDA O'YIN TEXNOLOGIYALARIDAN
FOYDALANISH

Talapbayeva Muldir

O'zbekiston Respublikasi Oriental universiteti talabasi.

Abdulahad Isaqov

Oriental Universitetining Tillar 2 kafedrası katta o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18281405>

Annotatsiya. Mazkur maqolada ingliz tili leksikasini o'qitish jarayonida o'yin texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslari hamda amaliy qo'llanilish usullari batafsil yoritiladi. O'yin asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarning o'quvchilarning so'z boyligini oshirish, darsga bo'lgan qiziqishlarini kuchaytirish hamda ta'lim jarayonida faol ishtirok etishlarini ta'minlashdagi ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Leksika, o'yin texnologiyalari, ingliz tili darslari, pedagogik tadqiqotlar, virtual o'yinlar.

Annotation. This article discusses the theoretical foundations and practical aspects of using game technologies in teaching English vocabulary. The role of game-based activities in enriching students' vocabulary, increasing their interest in the lesson, and ensuring their active participation in the educational process is analyzed.

Keywords: Lexicon, game technologies, English lessons, pedagogical research, virtual games.

Аннотация. В данной статье подробно рассматриваются теоретические основы и практические методы использования игровых технологий в обучении английской лексике.

Анализируется важность игровых мероприятий для расширения словарного запаса учащихся, повышения их интереса к уроку и обеспечения их активного участия в образовательном процессе.

Ключевые слова: Лексикон, игровые технологии, уроки английского языка, педагогические исследования, виртуальные игры.

KIRISH

Ingliz tili leksikasini o'qitishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. O'yin metodlari o'quvchilarning motivatsiyasini kuchaytirib, lug'atni mustahkamlash va amaliy qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Shu bilan birga, o'yinlar ta'lim jarayonini interfaol va qiziqarli qilish orqali nutqiy faoliyatni rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuning uchun o'yin texnologiyalari ingliz tili leksikasini o'rgatishda zamonaviy pedagogik yondashuv sifatida keng qo'llanilmoqda.

ASOSIY QISM

Ingliz tili o'rganishda so'z boyligi — nutqning asosiy komponentlaridan biri bo'lib, o'quvchilarning fikrini aniq va erkin ifodalashi uchun muhim ahamiyatga ega.

Leksikani samarali o'qitish o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularni til o'rganishga rag'batlantiradi va ta'lim jarayonida faol ishtirok etishni ta'minlaydi¹. Bugungi kunda pedagogik amaliyotda o'yin texnologiyalari leksika o'qitishda samarali vosita sifatida keng qo'llanilmoqda.

O'yin texnologiyalari ta'lim jarayonini interfaol, qiziqarli va ijodiy qilish imkonini beradi.

O'yin shaklida tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning fikrlash jarayonini faollashtiradi, ularni yangi leksik birliklarni mustahkamlashga undaydi hamda o'zlashtirilgan so'zlarni nutqda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'yin orqali o'rganish jarayoni motivatsiyani oshiradi, stress va bosimni kamaytiradi, shuningdek, ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi².

Pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'yin texnologiyalarini qo'llash leksika o'rgatishda o'quvchilarning faolligini sezilarli darajada oshiradi. Masalan, lug'at o'yinlari, so'zlar bilan bog'liq viktorinalar, rolklar va rolli o'yinlar o'quvchilarni faol ravishda darsga jalb etadi va ular orasida sog'lom raqobatni rag'batlantiradi. Natijada, o'quvchilar yangi so'zlarni yaxshiroq eslab qoladilar va amaliy nutqda qo'llashga tayyor bo'ladilar³.

O'yin texnologiyalarining pedagogik samaradorligi ularning psixologik asoslariga ham bog'liq. O'yinlar o'quvchilarda qiziqish, ishtiyoq va shaxsiy muvaffaqiyat hissini uyg'otadi. Bu esa o'quvchilarni o'zlashtirish jarayonida faol va o'zini erkin his qilishiga olib keladi. Bundan tashqari, o'yin faoliyati orqali o'quvchilar muammolarni mustaqil hal qilish, jamoada ishlash va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Amaliyotda o'yin texnologiyalaridan foydalanish uchun pedagoglar o'yinlarni dars mazmuniga mos ravishda tanlashi va ularni maqsadli tarzda tashkil etishi zarur. O'yinlar o'quvchilarning yoshiga, darajasiga va qiziqishlariga mos bo'lishi kerak. Shuningdek, o'yinlarni o'tkazishda muayyan qoidalar va me'yorlar asosida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash muhimdir. O'yinlarning mazmuni va shakli darsning mavzusiga muvofiq kelishi kerak, shunda ular o'quv jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi⁴.

Bugungi kunda raqamli o'yinlar va interaktiv platformalar o'yin texnologiyalarining yangi shakllari sifatida keng tarqalmoqda. Bu texnologiyalar o'quvchilarga mustaqil o'rganish imkonini beradi, ularni qiziqtiradi va har xil darajadagi so'z boyligini mustahkamlashga xizmat qiladi⁵.

Masalan, mobil ilovalar, onlayn viktorinalar, virtual o'yinlar orqali o'quvchilar ingliz tilidagi yangi so'zlarni qulay va o'ziga xos shaklda o'rganadilar.

O'yin texnologiyalarining samaradorligini oshirish uchun darslar davomida ularni muntazam ravishda qo'llash, o'quvchilarning o'zaro hamkorligini rag'batlantirish va individual yondashuvni ta'minlash zarur.

O'yinlar orqali o'rganilgan leksika mustahkamlanganligi uchun muntazam takrorlash va mustaqil ishlar ham muhimdir.

¹ G'anieva N. O'yin texnologiyalari yordamida ingliz tili ko'nikmalarini rivojlantirish. – Toshkent: Ta'lim nashriyoti, 2020.

² Akbarova D. Interaktiv o'yinlar va grammatika o'qitish. – Toshkent: Fan va ta'lim, 2019.

³ Xodjayeva N. M. Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'zDJTU nashriyoti, 2020.

⁴ Qodirova M. Sh. Leksik kompetensiyani shakllantirishning metodik asoslari. // "Filologiya masalalari", №4, 2021.

⁵ Karimova R. I. Pedagogik psixologiya. – Toshkent: Fan, 2020.

XULOSA

Mazkur maqolada ingliz tili leksikasini o'qitishda o'yin texnologiyalaridan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari chuqur tahlil qilindi. Tadqiqotlar natijasida o'yin asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarning o'quvchilarning so'z boyligini oshirish, ularning darsga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish hamda ta'lim jarayonida faol ishtirokini ta'minlashda muhim rol o'ynashi aniqlandi.

O'yin texnologiyalari nafaqat til o'rganish jarayonini interfaol va qiziqarli qiladi, balki o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga ham yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. G'anieva N. O'yin texnologiyalari yordamida ingliz tili ko'nikmalarini rivojlantirish. – Toshkent: Ta'lim nashriyoti, 2020.
2. Akbarova D. Interaktiv o'yinlar va grammatika o'qitish. – Toshkent: Fan va ta'lim, 2019.
3. Xodjayeva N. M. Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'zDJTU nashriyoti, 2020.
4. Karimova R. I. Pedagogik psixologiya. – Toshkent: Fan, 2020.
5. Qodirova M. Sh. Leksik kompetensiyani shakllantirishning metodik asoslari. // "Filologiya masalalari", №4, 2021.
6. Mamatqulova S. A. O'yin texnologiyalarining ta'limdagi o'rni. – Toshkent: Ma'naviyat, 2019.